

SPONTANEOUS GENERATION OF INTELLIGENT DESIGN?

De mens heeft behoefte aan houvast, zeker bij ramp en tegenspoed. Klimaatverandering, tsunami, gat in ozonlaag, zeespiegelstijging, gebrek aan fossiele brandstoffen, Katrina en het broeikaseffect, het wordt allemaal te veel. In wetenschapsland steekt een nieuwe wind op. Intelligent Design is overgewaaid uit Amerika en de stroming krijgt meer en meer medestanders in Europa. In Nederland wordt Intelligent Design in discussie gebracht door molecuulair biofysicus prof. Dr. Cees Dekker. Zijn boek *Schitterend ongeluk of sporen van ontwerp* was binnen de kortste keren uitverkocht. Een naïeve Minister van Onderwijs werd bij de presentatie van het boek, politiek ongehoord enthousiast. Handelend als een moderne missionaris bood Intelligent Design haar de gelegenheid om de verschillende theorieën omtrent het ontstaan van het leven opnieuw onder de aandacht van de middelbare schooljeugd te brengen. Naast de *Generatio Spontanae* en de Evolutietheorie bood het moderne Creationisme haar de opening tot de door haar politieke achterban gewenste genesis. Natuurlijk was de Scheppingsleer al langer een officieel te behandelen onderwerp in de examenstof voor het vak biologie, maar meer dan de helft van de biologiedocenten behandelde de schepping niet, of met grote tegenzin. En het waren vooral de Darwinisten uit het onderwijsveld die dan ook met felle

kritiek kwamen. Er volgden gedreven polemieken in de vakbladen *Bio-nieuws* en *Natuur, Wetenschap & Techniek*. Ook serieuze dagbladen als de *NRC*, de *Volkskrant* en *Trouw* besteedden aandacht aan de discussie. Tijd dus om er in het Maandblad, nu de storm wat geluwd is, weer eens op terug te komen. Wat veroorzaakte deze deining in de maatschappij?

De *Generatio Spontanae* dateert uit de Romeinse tijd en poneert dat sommige levensvormen uit niet-levende materie kunnen ontstaan. Het ongelijk van deze theorie werd bewezen door mannen als Francesco Redi (maden ontwikkelen zich niet uit rottend vlees, maar komen uit eieren die door vliegen zijn afgezet), Lazzaro Spallanzani (micro-organismen ontwikkelen zich na koken niet uit het voedingsmedium, maar zijn vóór het afsluiten van de fles via de lucht alweer in dat medium terechtgekomen) en Louis Pasteur (talrijke experimenten gebaseerd op de genoemde, al eerder toegepaste methoden). Daarmee geldt deze theorie als afgedaan.

De Evolutietheorie is een wetenschappelijke theorie gebaseerd op het boek

On The Origin of species by Means of Natural Selection van Charles Darwin. De theorie zal waarschijnlijk in wetenschappelijke termen nooit bewezen kunnen worden omdat er geen instrumentenkader voorhanden is om die te toetsen. Wel worden hoe langer hoe meer fossiele bewijsstukken gevonden die de theorie ondersteunen. Datzelfde geldt voor DNA-onderzoek dat indicatief kan zijn voor afstammingslijnen. Daarmee heeft de theorie brede steun in wetenschappelijke kring. De positie van de mens in de Evolutietheorie is echter voor een aantal streng religieuze mensen aanleiding om af te haken.

Het Creationisme daarentegen heeft zijn ankers in de religie. De stroming baseert haar bestaansrecht op de onverklaarbaarheid van verschijnselen en

de ingewikkeldheid van processen die volgens hen nooit door toeval kunnen zijn ontstaan. De flagel van een bacterie schijnt zo ingewikkeld te zijn dat hier wel een Schepper aan het werk moet zijn geweest. De kans dat een klein essentieel eiwit als Cytochroom C door toeval ontstaat is één op 10^{65} . En zo zijn er nog vele voorbeelden te noemen die we op dit moment niet kunnen verklaren. Maar geeft dit genoeg basis om vanuit de wetenschap een nieuwe theorie te lanceren?

Het Creationisme rust inhoudelijk op boeken als de Bijbel en de Koran.

De presentatie naar buiten sluit aan bij de opgetekende Griekse mythen en Romeinse sagen, deels onverklaarbaar, deels niet te begrijpen en vaak met een kern van waarheid. En waarschijnlijk zullen nog diverse Redi's en Spallanzani's opstaan om het ongelijk van het Creationisme te bewijzen.

Wat me als echte bèta stoort in deze nieuwe stroming is de verwevenheid van wetenschap en religie. Dat maakt iedere discussie moeilijk en beladen. Is wetenschap niet iets fundamenteels anders dan godsdienst? Kan het één niet onafhankelijk van het ander bestaan? Moet er zo nodig naar wetenschappelijke omissies en tekortkomingen worden gezocht om religie aan te tonen? Berust religie niet vooral op geloof en gevoelens, wetenschap op reproduceerbare proeven en feiten?

Voor mij is 'geloven' en wetenschap nog steeds een contradictie en 'bewijs' in religie een vorm van godslaster.

A. Lenders

